सरकारी कामगार अधिकारी, गट-ब
चाळणी परीक्षा-2010

A

Code :

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No. No. 112

प्रश्नपुस्तिका

चाळणी परीक्षा/SCREENING TEST

एकूण प्रश्न : 150
एकूण गुण : 150

वेळ : $1\frac{1}{2}$ (दीड) तास

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 150 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								

केंद्राची संकेताक्षरे — शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच ''उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचूक उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील''.**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

1. असंघटित क्षेत्रातील रोजगारासाठी ऑगस्ट 2007 मध्ये 13 कलमी कृती आराखडा कोणी सुचविला ?
   (1) आय.एल.ओ. (2) एन.सी.ई.यु.एस.
   (3) एन.एस.एस.ओ. (4) सी.एस.ओ.

   For the employment in the unorganised sector, who suggested a thirteen point action plan in August 2007 ?
   (1) ILO (2) NCEUS
   (3) NSSO (4) CSO

---

2. खालील पर्यायांपैकी कोणता मापदंड बेरोजगारीचा अंदाज ठरवित ***नाही*** ?
   (1) दैनिक स्थिती दृष्टिकोण
   (2) साधारण स्थिती दृष्टिकोण
   (3) साप्ताहिक स्थिती दृष्टिकोण
   (4) मासिक स्थिती दृष्टिकोण

   Out of the following alternatives, which one is ***not*** the estimate of the unemployed ?
   (1) Daily status approach
   (2) Usual status approach
   (3) Weekly status approach
   (4) Monthly status approach

---

3. भारतामध्ये नियोजन आयोगाची स्थापना कोणत्या वर्षी करण्यात आली ?
   (1) 1947 (2) 1948 (3) 1951 (4) 1950

   In which year was the Planning Commission set up in India ?
   (1) 1947 (2) 1948 (3) 1951 (4) 1950

---

4. 'स्वंय सहाय्यता गट — बँक संलग्न कार्यक्रम' हा फारमोठा सुक्ष्म वित्तपुरवण्याचा कार्यक्रम कोणी राबविला आहे ?
   (1) आय.एफ.सी.आय. (2) आय.डी.बी.आय.
   (3) नाबार्ड (4) सिडबी

   'SHG — Bank Linkage Programme' is a huge micro finance programme implemented by _________ .
   (1) IFCI (2) IDBI
   (3) NABARD (4) SIDBI

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

5. मा. पंतप्रधानांच्या नवीन 15 कलमी कार्यक्रमाचा (2006) हेतू काय आहे ?

(1) संशोधन कार्यक्रमांना चालना देणे
(2) अल्पसंख्याकांचे कल्याण
(3) पर्यावरणऱ्हासाला प्रतिबंध
(4) शेतीची उत्पादकता वाढवणे

What is the purpose of the Prime Minister's New 15 Point Programme (2006) ?

(1) To enhance the research activities
(2) Welfare of minorities
(3) Prevent the environmental degradation
(4) Increase the agricultural productivity

---

6. खालील पर्यायांपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?

(1) शिवरामन समितीच्या शिफारशीनुसार नाबार्डची स्थापना झाली
(2) नाबार्डची स्थापना 1982 मध्ये झाली
(3) नाबार्ड पुनर्वित्तपुरवठा करते
(4) नरसिंहम समितीच्या शिफारशीनुसार नाबार्डची स्थापना झाली

Out of the following alternatives which statement is ***not*** correct ?

(1) NABARD was established on the Shivraman Committee recommendations.
(2) NABARD was established in 1982.
(3) NABARD provides refinance facility.
(4) NABARD was established on the recommendations of the Narasimhan Committee.

---

7. कर्मचारी कपातीच्या समस्यांच्या अनुषंगाने भारत सरकारने 1992 मध्ये एका निधी ची निर्मीती केली त्याला ________ असे म्हणतात.

(1) कपात निधी
(2) राष्ट्रीय सुरक्षा निधी
(3) राष्ट्रीय नुतनीकरण निधी
(4) राष्ट्रीय कल्याण निधी

For the problems relating to the retrenchment of employees the Government of India set up a fund in 1992. That fund is known as ________ .

(1) Retrenchment Fund
(2) National Security Fund
(3) National Renewal Fund
(4) National Welfare Fund

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

8. औद्योगिक क्षेत्राच्या विकासासाठी भारत सरकारने पहिल्या औद्योगिक धोरणाचा ठराव कोणत्या व स्विकारला ?

(1) 1950 (2) 1948 (3) 1952 (4) 1954

In which year was the first Industrial Policy resolution accepted by the Government of India for the development of the Industrial Sector ?

(1) 1950 (2) 1948 (3) 1952 (4) 1954

---

9. भारतामध्ये आजारी औद्योगिक संस्थेच्या पुनर्वसनासाठी कोणती संस्था मदत करते ?

(1) भारतीय रिजर्व बँक

(2) भारतीय औद्योगिक विकास बँक

(3) भारतीय औद्योगिक वित्तीय महामंडळ

(4) औद्योगिक व वित्तीय पुनर्रचना मंडळ

Which is the organisation that helps in rehabilitation of sick industrial units in India ?

(1) Reserve Bank of India

(2) Industrial Development Bank of India

(3) Industrial Finance Corporation of India

(4) Board for Industrial and Financial Reconstruction

---

10. देशातील वित्तीय प्रणाली पद्धतीचे परिक्षण करण्यासाठी 1991 मध्ये सरकारने कोणती समिती स्थापन केली होती ?

(1) दासगुप्ता समिती

(2) राजा चेलिया समिती

(3) एम. नरसिंहम समिती

(4) रेगे समिती

To examine the country's financial system, which committee was formed by the Government in 1991 ?

(1) Dasgupta Committee

(2) Raja Chelliah Committee

(3) M. Narasimhan Committee

(4) Rege Committee

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

11. भारतात चलनविषयक धोरण कोण तयार करते ?

(1) राज्य सरकार (2) केंद्र सरकार
(3) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया (4) वित्त आयोग

Who formulates the monetary policy in India ?

(1) State Government (2) Central Government
(3) Reserve Bank of India (4) Finance Commission

---

12. महाराष्ट्रामध्ये रोजगार हमी योजना कोणत्या वर्षी चालू करण्यात आली ?

(1) 1970 (2) 1978
(3) 1972 (4) 1975

In which year was Employment Guarantee Scheme introduced in Maharashtra ?

(1) 1970 (2) 1978
(3) 1972 (4) 1975

---

13. 1995 मध्ये गॅट (GATT) चे रूपांतर कशामध्ये करण्यात आले ?

(1) डब्लु.टी.ओ. (2) डब्लु.ओ.टी. (3) ट्रीप्स (4) ट्रीम्स

In 1995, the GATT was converted into which organisation ?

(1) WTO (2) WOT (3) TRIPS (4) TRIMS

---

14. सरकारने 'सेबी' (SEBI) ची स्थापना ________ साली केली व तिला वैधानिक दर्जा ________ साली दिला.

(1) 1986, 1990 (2) 1988, 1992
(3) 1990, 1992 (4) 1992, 1994

The Government set up SEBI in ________ and made it a Statutory Body in ________ .

(1) 1986, 1990 (2) 1988, 1992
(3) 1990, 1992 (4) 1992, 1994

---

15. वास्तव वेतन म्हणजे ________ खरेदीशक्ती होय.

(1) पैशातील वेतनाची (2) किमान वेतनाची
(3) वैधानिक किमान वेतनाची (4) मालकांची

Real wages are the purchasing power of ________ .

(1) Money wages (2) Minimum wages
(3) Statutory minimum wages (4) Employers

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

16. आय.एल.ओ. (I.L.O.) ची कोणती सर्वोच्च यंत्रणा संकेत व ठराव पारीत करते ?

(1) इंटरनॅशनल लेबर कान्फरन्स
(2) गव्हर्नींग बॉडी
(3) इंटरनॅशनल लेबर इंस्टीटूट
(4) इंटरनॅशनल लेबर ऑफिस

Which is the supreme body of I.L.O. that passes conventions and recommendations ?

(1) International Labour Conference
(2) Governing Body
(3) International Labour Institute
(4) International Labour Office

---

17. 'फेअर वेज कमिटीच्या मते फेअर वेजेस (Fair Wages) ची किमान मर्यादा ________ असली पाहिजे.

(1) किमान वेतन (2) जीवन वेतन
(3) उच्च वेतन (4) यापैकी नाही

According to Fair Wage Committee, the lower limit of the fair wages should be ____________ .

(1) Minimum wage (2) Living wage
(3) Higher wage (4) None of these

---

18. मजुरी शोषण सिद्धांत कोणी मांडला ज्याला अतिरिक्त मुल्य सिद्धांत म्हणुनही ओळखले जाते ?

(1) ॲडम स्मिथ (2) जोसेफ शुंपीटर
(3) कार्ल मार्क्स (4) डेव्हिड रिकार्डो

Who propounded the Exploitation Theory of Wages which is known as 'The Theory of Surplus Value' ?

(1) Adam Smith (2) Joseph Schumpeter
(3) Karl Marx (4) David Ricardo

---

19. भारत सरकारच्या पहिल्या शेतमजूर चौकशी समितीचा कार्यकाल कोठला होता ?

(1) 1956 – 57 (2) 1952 – 53
(3) 1950 – 51 (4) 1958 – 59

What was the period of work of the first Agricultural Labour Enquiry Committee of Government of India ?

(1) 1956 – 57 (2) 1952 – 53
(3) 1950 – 51 (4) 1958 – 59

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

20. मुख्य कामगार आयुक्तांच्या (केंद्रीय) संस्थेला _________ असेही ओळखले जाते.

(1) राष्ट्रीय संस्था (एन्.ओ.)

(2) श्रम संस्था (एल्.ओ.)

(3) सी.एस.ओ.

(4) मध्यवर्ती औद्योगिक संबंध यंत्रणा (सी.आय्.आर्.एम्.)

The Chief Labour Commissioner's (Central) Organisation is also known as _______ .

(1) National Organisation (NO)

(2) Labour Organisation (LO)

(3) CSO

(4) Central Industrial Relations Machinery (CIRM)

---

21. भारतातील पहिले संघटीत व जूने स्टॉक एक्सचेंज कोणते आहे ?

(1) दिल्ली (2) कलकत्ता (3) बॉम्बे (4) अहमदाबाद

Which is the first organised and oldest stock exchange in India ?

(1) Delhi (2) Calcutta (3) Bombay (4) Ahmedabad

---

22. भारतीय राज्यघटनेअंतर्गत कामगार हा विषय _________ मध्ये समाविष्ट होतो.

(1) राज्य सुची (2) केंद्र सुची

(3) समवर्ती सुची (4) यापैकी नाही

Under the Constitution of India, Labour as a subject comes under

(1) State list (2) Union list

(3) Concurrent list (4) None of these

---

23. समाजशास्त्र हे प्रामुख्याने कशाशी संबंधित आहे ?

(1) जीवशास्त्रीय दृष्टिकोनातून शास्त्रीय अभ्यास

(2) ऐतिहासिक दृष्टिकोनातून शास्त्रीय अभ्यास

(3) मानवी वर्तणुकीचा इतर गट व व्यक्तिगत संबंधाचा शास्त्रीय अभ्यास

(4) समाजाच्या राजकिय वर्तणुकीचा शास्त्रीय अभ्यास

Sociology is primarily concerned with

(1) Scientific study of biological aspects

(2) Scientific study of historical aspects

(3) Scientific study of man's behaviour in relationship to other groups and individuals

(4) Scientific study of societies political behaviour

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

24. समाजशास्त्रामध्ये 'आत्महत्येचा सिद्धांत' कोणी मांडला ?

(1) मॅक्स वेबर (2) ऑगस्त कॉम्त

(3) इमाइल डुरखाईम (4) फर्दिनंद टॉनिस

In Sociology, who propounded the 'Theory of Suicide' ?

(1) Max Weber (2) Auguste Comte

(3) Emile Durkheim (4) Ferdinand Tonnies

---

25. 'समाजशास्त्राची मुलतत्वे' — हे पुस्तक कोणी लिहीले ?

(1) ऑगस्त कॉम्त (2) हर्बर्ट स्पेन्सर

(3) लस्टर वार्ड (4) गॅब्रीयल टार्डे

Who wrote the book — 'Principles of Sociology' ?

(1) Auguste Comte (2) Herbert Spencer

(3) Lester Ward (4) Gabriel Tarde

---

26. ए. डेमाँन्जियनच्या मते, ग्रामीण भागातील वसाहतींवर तीन महत्वपूर्ण घटकांच्या गटांचा प्रभाव पडतो. खालील पर्यायामधुन चुकीच्या घटकांचा गट ओळखा.

(1) नैसर्गिक स्थितींचा प्रभाव

(2) सामाजिक स्थितींचा प्रभाव

(3) कृषिविषयक अर्थव्यवस्थेंचा प्रभाव

(4) आधुनिकीकरणांया प्रभाव

According to A. Demongeon, three major groups of factors influence the pattern of settlement in rural areas. Find out the wrong group of factors from the following alternatives.

(1) Influence of natural conditions

(2) Influence of social conditions

(3) Influence of agricultural economy

(4) Influence of modernisation

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

27. मानवी लोकसंख्येच्या शास्त्रीय अभ्यासाला काय म्हणतात ?

(1) लोकसंख्येतील बदल (2) लोकसंख्येची घनता

(3) जन्म व मृत्यू दर (4) लोकसंख्याशास्त्र

The technical study of human population is referred to as what ?

(1) Population change (2) Density of population

(3) Birth and Death rate (4) Demography

---

28. ग्रामीण विकासा करिता एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम केव्हा केला ?

(1) 1972 (2) 1974 (3) 1970 (4) 1968

When was Integrated Rural Development Programme initiated for Rural Development ?

(1) 1972 (2) 1974 (3) 1970 (4) 1968

---

29. डेक्कन शुगर इंस्टीट्यूट कोणत्या ठिकाणी आहे ?

(1) पुणे (2) कोल्हापुर (3) अहमदनगर (4) नासिक

Where is Deccan Sugar Institute located ?

(1) Pune (2) Kolhapur (3) Ahmednagar (4) Nashik

---

30. कोणत्या समितीने भारत सरकारला मे 1973 मध्ये भारतातील बेरोजगारीच्या समस्यांवर उपाय योजना सुचविण्यासाठी अंतिम अहवाल सादर केला ?

(1) भट्टाचार्य समिती (2) भगवती समिती

(3) ए.एम. खुस्रो समिती (4) घोष समिती

Which committee submitted its final report to the Government of India in May 1973 to suggest measures to solve the unemployment problem in India ?

(1) Bhattacharya Committee (2) Bhagwati Committee

(3) A.M. Khusro Committee (4) Ghosh Committee

---

31. शास्त्रशुद्ध व्यवस्थापनाची संकल्पना औद्योगिक कामासाठी वापरण्यास कोणी सुरूवात केली ?

(1) इल्टन माओ (2) एम.एल. टेलर

(3) एफ.डब्लु. टेलर (4) डी.सी. मिलर

By whom was scientitic management concept applied in industrial work ?

(1) Elton Mayo (2) M.L. Taylor

(3) F.W. Taylor (4) D.C. Miller

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

32. नोकरशाही पद्धतीत

(1) अधिकार साखळी पद्धतीने दिलेले असतात

(2) निर्णय भावनात्मक रित्या घेतले जातात

(3) निर्णय राजकीय विचार भारित असतात

(4) यापैकी कोणनेही नाही

In bureaucracy system __________

(1) Decision making is hierarchical

(2) Decisions are taken with emotions

(3) Decisions are politically oriented

(4) None of these

---

33. एका वेळी जेव्हा एकच स्पर्धक ध्येय साध्य करतो किंवा मिळवतो आणि तो विजेता म्हणुन घोषित केला जातो त्याला _________ असे म्हणतात.

(1) निरपेक्ष स्पर्धा (2) सापेक्ष स्पर्धा

(3) व्यक्तिगत स्पर्धा (4) व्यक्तिनिरपेक्ष स्पर्धा

When the goal can be achieved or secured by one competitor only at a time, and he is declared the victor, then it is called as __________ .

(1) Absolute competition (2) Relative competition

(3) Personal competition (4) Impersonal competition

---

34. कामाच्या ठिकाणी सामाजिक संबंध निश्चित करण्यासाठी श्रम विभागणीची कश्या प्रकारे मदत झाली ?

(1) लोकिक विशेषतः (2) निर्माण प्रक्रिया

(3) यांत्रिकीकरण (4) वैशिष्टीकरण

In what way does division of labour help to determine social relations at work ?

(1) Technical specialist (2) Manufacturing process

(3) Mechanisation (4) Specialisation

---

35. खालील पर्यायांपैकी कोणता पर्याय हा सामाजिक व्यवस्थेचे वैशिष्ट्य नाही ?

(1) श्रमाची विभागणी (2) सामाजिक प्रमाणभुत रचना

(3) सामाजिक प्रतिष्ठा (4) श्रमाची उत्पादकता

Out of the following alternatives, which one is ***not*** a feature of social system ?

(1) Division of labour (2) Social authority structure

(3) Social prestige (4) Productivity of labour

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

36. खालील पर्यायांपैकी कोणता पर्याय हा औद्योगिक नोकरशाहीचे रचनात्मक वैशिष्ट्य नाही ?

(1) लाइन व स्टाफ संघटन

(2) औद्योगिक नोकरशाहीची रचनात्मक भूमिका

(3) अधिकार व्यवस्था

(4) अनौपचारिक सामाजिक संबंध

Out of the following alternatives, which one is ***not*** a structural feature of the Industrial Bureaucracy ?

(1) Line and Staff Organisation

(2) The role structure of Industrial Bureaucracy

(3) Authority System

(4) Informal Social relationships

---

37. औद्योगिक समाज ज्यामुळे ओळखला जातो

(1) जाती व्यवस्था (2) सामाजिक स्थित्यंतर

(3) प्राथमिक संबंध (4) यापैकी नाही

An Industrial Society is marked by

(1) Caste System (2) Social Mobility

(3) Primary Relations (4) None of the above

---

38. औद्योगिक तंत्रज्ञानामुळे येणारा एक अप्रत्यक्ष तणाव म्हणजे ________ होय.

(1) थकवा

(2) तांत्रीकदृष्टया बेरोजगारी

(3) कंटाळवाणेपणा

(4) तोचतोचपणा, सारखेपणा

One of the indirect strains imposed by Industrial Technology is

(1) Fatigue

(2) Technological unemployment

(3) Boredom

(4) Monotony

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

39. औद्योगिक कामगाराची कामाच्या व राहण्याच्या ठिकाणची परिस्थिती सुधारण्यासाठी बॉंबे, बंगाल व यु.पी. याचे पहिले कामगार कल्याण केन्द्र कोणी सुरू केले ?

(1) ब्रिटीश गव्हर्नमेंट (2) प्रोसीज्यूरल गव्हर्नमेंट
(3) पहिल्या कॉंग्रेस मंत्रीमंडळने (4) रॉयल कमिशन

By whom was the first labour welfare centre started in Bombay, Bengal and U.P. for improving working and living conditions of industrial workers ?

(1) British Government (2) Procedural Government
(3) First Congress Ministry (4) Royal Commission

---

40. व्ही.व्ही. गिरी राष्ट्रीय श्रम संस्थान कोणत्या ठिकाणी आहे ?

(1) कानपुर (2) नोएडा (3) कोलकता (4) मुंबई

Where is the V.V. Giri National Labour Institute located ?

(1) Kanpur (2) Noida (3) Kolkata (4) Mumbai

---

41. समाजातील वाईट गोष्टी टाळण्यासाठी कामगार कल्याण अधिकाराची गरज असल्याचे सुचविले

(1) रेगे कमिटी (2) कारखाने कायदा 1934
(3) व्हीटले कमिशन (4) ट्रेड युनियन ॲक्ट 1926

The need of labour welfare offices to avoid social evils was suggested by

(1) Rege Committee (2) Factories Act 1934
(3) Whitley Commission (4) Trade Union Act 1926

---

42. खालील पर्यायांमधुन भारतातील कामगार संघटनांचा पहिला राष्ट्रीय संघ ओळखा.

(1) आय्.एन्.टी.यु.सी. (2) ए.आय्.टी.यु.सी.
(3) बी.एम्.एस्. (4) एच्.एम्.एस्.

Identify the first national federation of trade unions in India from the following alternatives.

(1) INTUC (2) AITUC
(3) BMS (4) HMS

---

43. 'इंडियन वर्कर' हे साप्ताहिक जर्नल कोणत्या कामगार संघटनेने प्रसिद्ध करण्यास सुरूवात केली ?

(1) एच.एम.एस. (2) बी.एम.एस.
(3) ए.आय.टी.यु.सी. (4) इंटक

Which trade union started publishing journal weekly 'Indian Worker' ?

(1) HMS (2) BMS
(3) AITUC (4) INTUC

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

44. राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील सामाजिक व कामगारांसंबधीच्या विषयाशी सहभागी व सल्लाम सरकार कशाच्या आधारे कामगार संघटनांना अधिकृत मान्यता देते ?

(1) गुप्त मतदानाने (2) सभासद पडताळणीने
(3) कामगार संघटनांची कार्ये पाहून (4) यापैकी कोणतेही नाही

How are the Central Trade Unions recognised by Governments for participation in national and international-level consultations on social and labour matters ?

(1) By secret ballot (2) By membership verification
(3) By functions of trade unions (4) None of these

---

45. केंद्रीय कामगार शिक्षण मंडळाची स्थापना केव्हा करण्यात आली ?

(1) 1960 (2) 1956 (3) 1958 (4) 1962

When was the Central Board for Workers Education established ?

(1) 1960 (2) 1956 (3) 1958 (4) 1962

---

46. 'बॉम्बे मिल हँडस असोसिएशन' चे संस्थापक कोण होते ?

(1) डॉ. बी.आर. आंबेडकर (2) नारायण मेघाजी लोखंडे
(3) बी.पी. वाडिया (4) एन्.एम्. जोशी

Who was the founder of 'Bombay Mill Hands Association' ?

(1) Dr. B.R. Ambedkar (2) Narayan Meghaji Lokhande
(3) B.P. Wadia (4) N.M. Joshi

---

47. श्री जी.डी. अम्बेडकर हे कोणत्या कामगार संघटनेशी संबंधीत होते ?

(1) टेक्सटाईल लेबर असोसिएशन (2) मिल मजदूर सभा
(3) सर्व श्रमिक संघ (4) राष्ट्रीय मिल मजदूर संघ

Mr. G.D. Ambedkar was associated with which Trade Union ?

(1) Textile Labour Association (2) Mill Mazdoor Sabha
(3) Sarva Shramik Sangh (4) Rashtriya Mill Mazdoor Sangh

---

48. रॉबर्ट हॉक्सीचे सिद्धांताचे कामगार संघटनांच्या सिद्धांतामध्ये काय योगदान आहे ?

(1) सामाजिक संबंध
(2) कार्य संबंधावर नियंत्रण
(3) कार्यात्मक प्रकारच्या कामगार संघटनेच्या कल्पना
(4) कामगार संघटनांची क्रांती

What is the contribution of Robert Hoxie to the theory of Trade Unionism ?

(1) Social relation
(2) Control of work relatioship
(3) Ideas of functional types of Trade Unions
(4) Revolution of Trade Unions

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

49. मानवी संबंध म्हणजे

(1) कामातील संघवृत्ती वाढविण्यासाठी लोकांना प्रेरित करणे व त्या माध्यमातुन व्यक्तिगत व संघटनात्मक ध्येय परिणामकारकरित्या साध्य करणे
(2) समाजाच्या ध्येयपूर्तीकरिता गटातील व्यक्तिगत वर्तणुकीचा अभ्यास करणे
(3) मानसशास्त्रीय सिद्धांताचा वापर करणे
(4) जीवशास्त्रीय संबंधाचा अभ्यास करणे

Human Relations means

(1) Motivating people in organisational settings to develop teamwork which accomplishes individual and organisational goals effectively
(2) A study of individual behaviour within a group for achieving social objectives
(3) Application of psychological theories
(4) A study or biological relations

---

50. थियरी-एक्स पासुन मिळालेले संघटनेचे प्रमुख तत्व म्हणजे

(1) अंतर्भूत घटक (2) ध्येय
(3) निर्देश व नियंत्रण (4) यापैकी नाही

The central principle of organisation which derives from Theory-X is that of

(1) Integration (2) Goals
(3) Direction and control (4) None of these

---

51. संघटनात्मक वर्तणुकीचे प्रकटीकरण ________ शी संबंधित आहे.

(1) संघटनात्मक संरचना, व्यवस्थापन प्रक्रिया आणि तंत्रज्ञान
(2) जीवशास्त्रीय, शरीरविज्ञानशास्त्रविषयक संरचना आणि व्यक्तिमत्व
(3) संघटनात्मक गतिमानता, संघर्ष बदल, आणि जुळवणुक
(4) उत्पादकता, तंत्रज्ञान व व्यक्तिमत्व

The manifestations of organisational behaviour is related to

(1) organisational structure, management processes and technology
(2) biological, physiological structure and personality
(3) organisational dynamics, conflict change and adaptation
(4) productivity, technology and personality

---

52. थियरी-वाय् पासुन मिळवलेले संघटनेचे प्रमुख तत्व म्हणजे

(1) निर्देश (2) अंतर्भूत घटक (3) नियंत्रण (4) ध्येय

The central principle of organisation which derives from Theory-Y is that of

(1) Direction (2) Integration (3) Control (4) Goals

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

53. 'बँक वायरिंग रूम स्टडी' या हॉर्थोर्नच्या प्रयोगात दिसुन आलेले कार्य हे खालीलपैकी क[illegible] निश्चित केले होते ?

(1) पर्यवेक्षणाचे स्वरूप (2) मिळकत

(3) अलिखित संहिता (4) पर्यवेक्षणाची गुणवत्ता

The bank-wiring room study in Hawthorne experiment showed that a fair days work was determined by the following :

(1) Nature of supervision (2) Earnings

(3) An unwritten code of conduct (4) Quality of supervision

---

54. अधिक उत्पादकतेसाठी व अधिक मानवी समाधानासाठी कामगाराचा __________ नेहमी आवश्यक असतो.

(1) नियमितपणा (2) सहभाग

(3) अधिकार (4) कायमस्वरूपी

__________ of employee is often essential to higher productivity and greater human justification.

(1) Attendance (2) Participation

(3) Authority (4) Permanency

---

55. वर्तनवादी दृष्टिकोनानुसार, 'स्थिती' यामध्ये ________ चा समावेश होतो.

(1) शरीरविज्ञानशास्त्रविषयक, आकलनविषयक आणि मानसशास्त्रीय प्रक्रिया

(2) तात्काळ उत्तेजन आणि भोवतालची परिस्थिती

(3) वर्तनविषयक प्रतिसाद

(4) समाजकेंद्रित मुल्ये

According to behavioural approach, situation includes

(1) Physiological, cognitive and psychological processes

(2) Immediate stimulus and environment

(3) Responses of behaviour

(4) Socio-centric values

---

56. 'कर्मचाऱ्यांच्या मानसिक धैर्यामुळे' कोणता चांगला परिणाम दिसुन येतो ?

(1) उच्च उत्पादन (2) उच्च नफा

(3) चांगले वेतन (4) कामाचे समाधान

What is the good result of 'employees morale' ?

(1) Higher production (2) Higher profit

(3) Better wages (4) Job satisfaction

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

57. कामगारांचे मानसिक धैर्य आणि व्यवस्थापनामध्ये मानवी घटकाला महत्व देणे यावर पहिला प्रयोग ______ यांनी केला.

(1) जे.आर.डी. टाटा (2) जमशेदजी टाटा

(3) राबर्ट ओवेन (4) एफ.डब्लू. टेलर

The first experiment on workers morale and emphasis on human factor in business was carried out by

(1) J.R.D. Tata (2) Jamshedji Tata

(3) Robert Owen (4) F.W. Taylor

---

58. कामामधील सक्रिय सहभाग हा प्रकार ______ शी संबंधित आहे.

(1) दृष्टिकोन (2) मुल्ये (3) विश्वास (4) भावना

Job involvement is a type related to

(1) Attitude (2) Value (3) Belief (4) Emotion

---

59. खालीलपैकी कोणता महत्वाया स्रोत कामाच्या ठिकाणी तणाव देणारा आहे ?

(1) करिअर विकास (2) प्रशिक्षण

(3) सहकारी (4) मुल्यमापन

Which one of the following is an important source of stress at work ?

(1) Career Development (2) Training

(3) Colleague (4) Evaluation

---

60. ______ हे त्यांच्या मानवी यत्नांच्या टप्प्यांच्या सिद्धान्तविषयी प्रसिद्ध आहेत.

(1) फ्रेडरिक हर्झबर्ग (2) पीटर ड्रकर

(3) जॉन गारनेट (4) अब्राहम मासलो

______ is known for his theory of the hierarchy of human needs.

(1) Frederick Herzberg (2) Peter Drucker

(3) John Garnett (4) Abraham Maslow

---

61. नेतृत्वाचा 'जीवनचक्र सिद्धांत' कोणी मांडला ?

(1) रेड्डीन (2) फीडलर

(3) हर्से आणि ब्लँचर्ड (4) जॉली

Who propounded 'Life Cycle Theory' of Leadership ?

(1) Reddin (2) Fiedler

(3) Hersey & Blanchard (4) Jolly

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

62. हर्जबर्ग यांच्या दोन घटक असलेल्या सिद्धान्तामुळे अतिशय मोठ्या प्रमाणात लक्ष केंद्रीत ते म्हणजे.

(1) प्रेरणा (2) दृष्टिकोन
(3) कामाचे समाधान (4) यापैकी कोणतेही नाही

Herzberg's two factor theory has resulted in much more attention being paid to building

(1) motivation (2) attitude
(3) job satisfaction (4) None of these

---

63. मानवी संबंध आणि संघटनात्मक वर्तणुकीची मुलभूत गृहितके ही ________ याच्याशी संबंधित आहे.

(1) लोकांचे व संघटनेचे स्वरूप
(2) तंत्रज्ञान व कर्मचारी
(3) बाह्य समाज व्यवस्था
(4) आंतर समाज व्यवस्था

The basic assumptions of Human Relations and Organisational Behaviour relates to

(1) The nature of people and organisation
(2) Technology and employees
(3) External social system
(4) Internal social system

---

64. कर्मचारी भविष्यनिर्वाह निधी आणि इतर तरतुदी अधिनियम, 1952 अंतर्गत कोणती योजना कर्मचारी भविष्यनिर्वाह निधी संघटनेमार्फत राबविली जात नाही ?

(1) कर्मचारी भविष्यनिर्वाह निधी योजना, 1952
(2) कर्मचारी डिपॉझीट-लिंकड विमा योजना, 1976
(3) कर्मचारी निवृत्ति वेतन योजना, 1995
(4) कर्मचारी नुकसान भरपाई योजना, 1998

Under the Employees Provident Funds and Miscellaneous Provisions Act, 1952 which scheme is ***not*** operated through the Employees Provident Fund Organisation ?

(1) Employees Provident Funds Scheme, 1952
(2) Employees Deposit-linked Insurance Scheme, 1976
(3) Employees Pension Scheme, 1995
(4) Employees Compensation Scheme, 1998

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

StudentBounty.com

65. स्थायी आदेश कायदा 1946 अंतर्गत कामगार 50% दराने निर्वाह भत्ता घेण्यात पात्र आहेत ?

(1) पहिल्या 50 दिवसा साठी (2) पहिल्या 75 दिवसा साठी

(3) पहिल्या 90 दिवसा साठी (4) पहिल्या 100 दिवसा साठी

Under Standing Orders Act 1946, workers are entitled to get subsistence allowance at the rate of 50% for

(1) first 50 days (2) first 75 days

(3) first 90 days (4) first 100 days

---

66. ले ऑफ आणि रिट्रेंचमेंट भरपाईची कायदेविषयक तरतुद ________ मध्ये केली आहे.

(1) कामगार नुकसानभरपाई कायदा, 1923

(2) वेतन अधिदान कायदा, 1936

(3) औद्योगिक विवाद कायदा, 1947

(4) कर्मचारी भविष्यनिर्वाह निधी व इतर तरतुदीविषयक कायदा, 1952

The legislative provisions for lay-off and retrenchment compensation are contained in

(1) Workmen Compensation Act, 1923

(2) Payment of Wages Act, 1936

(3) Industrial Disputes Act, 1947

(4) Employees Provident Funds and Miscellaneous Provisions Act, 1952

---

67. आंतरराष्ट्रीय श्रम संघटना (आय.एल.ओ.) मानक क्र. 81 ________ शी संबंधित आहे.

(1) बेरोजगारी (2) किमान वय (उद्योग)

(3) सामाजिक सुरक्षितता (4) कामगार तपासणी

The ILO Convention No. 81 relates to ________ .

(1) Unemployment (2) Minimum Age (Industry)

(3) Social Security (4) Labour Inspection

---

68. कॉन्ट्रक्ट लेबर कायदा केव्हा लागू करण्यात आला ?

(1) 10 फेब्रुवारी 1970 (2) 10 फेब्रुवारी 1971

(3) 1 फेब्रुवारी 1969 (4) 1 जानेवारी 1971

When did Contract Labour Act come into force ?

(1) 10^{th} February 1970 (2) 10^{th} February 1971

(3) 1^{st} February 1969 (4) 1^{st} January 1971

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

69. किमान वेतन कायदा 1948 अंतर्गत कोणत्या सेक्शन खाली सरकारच्या शिड्यूल (sched[illegible] करण्यास अधिकार आहेत ?

(1) सेक्शन 22 (2) सेक्शन 24

(3) सेक्शन 27 (4) सेक्शन 29

Which Section empowers the Government to add Schedule under Minimum Wages Act, 1948 ?

(1) Section 22 (2) Section 24

(3) Section 27 (4) Section 29

---

70. पहिल्या राष्ट्रीय श्रम आयोगाचे अध्यक्ष कोण होते ?

(1) श्री जी.डी.एच. कोल (2) श्री व्ही. व्ही. गिरी

(3) डॉ. पी.बी. गजेंद्रगडकर (4) श्री गुलजारीलाल नंदा

Who was the Chairman of the First National Commission on Labour ?

(1) Mr. G.D.H. Cole (2) Mr. V.V. Giri

(3) Dr. P.B. Gajendragadkar (4) Mr. Gulzarilal Nanda

---

71. कर्मचारी राज्य विमा कायदा हा ________ ची फलनिष्पत्ति आहे.

(1) अडारकर योजना (2) गांधीवादी योजना

(3) एला भट ची योजना (4) भांडारकर योजना

Employees State Insurance Act is the outcome of

(1) Adarkar Plan (2) Gandhian Plan

(3) Ela Bhatt's Plan (4) Bhandarkar Plan

---

72. गेल्या दोन दशकांत सार्वजनिक उद्योगातील रोजगार कमी होत आहेत कारण ________ .

(1) परदेशी गुंतवणुकीची कमतरता (2) सार्वजनिक उद्योगातील निर्गुंतवणूक

(3) स्पर्धा (4) भांडवलाची कमतरता

During the past two decades, the employment in public sector industry is declining because of

(1) less foreign investment (2) disinvestment in public sector

(3) competition (4) lack of capital

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

73. 15 व्या (1957) भारतीय श्रम परिषदेमध्ये प्रमाणित कामगार कुटूंबामध्ये ________ उपभोग्य एक समावेश एका कमवत्या व्यक्तीचे किमान वेतन ठरविताना करावा असे स्विकारले.

(1) दोन (2) तीन (3) चार (4) पाच

In the 15th Session (1957) of the Indian Labour Conference, the standard working class family was taken as with ______ consumption units to calculate the minimum wage.

(1) two (2) three (3) four (4) five

74. **लॉक-आउट (टाळेबंदी)**

वर्ष	संख्या	कामाच्या दिवसांचे नुकसान (ॲव्हरेज्)
1999	387	16·16
2000	345	16·80
2001	302	18·20
2002	284	16·92
2003	297	27·05
2004	241	19·04

कोणत्या वर्षी लॉक-आउट (टाळेबंदी) जास्त कामाच्या दिवसांचे नुकसान झाल्याचे आढळून येते ?

(1) 2003 (2) 2004 (3) 1999 (4) 2000

Lockouts

Year	Number	Workdays lost (average)
1999	387	16·16
2000	345	16·80
2001	302	18·20
2002	284	16·92
2003	297	27·05
2004	241	19·04

In which year were workdays lost due to lockouts the highest ?

(1) 2003 (2) 2004 (3) 1999 (4) 2000

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

75. कोणती संस्था औद्योगिक आणि कृषी/ग्रामीण कामगारांसाठी ग्राहक किंमत निर्देशांक जाहीर

(1) सी.बी.डब्लु.ई. (2) केंद्रिय श्रम सेवा

(3) ई.पी.एफ.ओ. (4) लेबर ब्युरो

Which organisation publishes the Consumer Price Index Numbers for Industrial and Agricultural/Rural workers ?

(1) CBWE (2) Central Labour Service

(3) EPFO (4) Labour Bureau

---

76. खालीलपैकी कोणत्या करारानुसार 1931 मध्ये मिठाच्या कायद्यात सुधारणा करण्या संदर्भातील अटी मान्य करण्यात आल्या ?

(1) पुना करार (2) गांधी – इर्विन करार

(3) आसाम करार (4) ताशकंद करार

By which of the following pacts in 1931 were the conditions regarding the amendment in the law of salt accepted ?

(1) Pune Pact (2) Gandhi – Irwin Pact

(3) Assam Pact (4) Tashkand Pact

---

77. 1887 साली छत्रपती शाहू महाराजांनी ________ या गांवी महार स्कूलची स्थापना केली.

(1) आळते (2) राधानगरी

(3) कागल (4) माणगांव

In 1887 Chhatrapati Shahu Maharaj established First Mahar School at ________ .

(1) Alate (2) Radhanagari

(3) Kagal (4) Mangaon

---

78. कोणाच्या अध्यक्षतेखाली मुंबईत 1920 मध्ये ऑल इंडीया ट्रेड युनियन काँग्रेसचे प्रथम अधिवेशन संपन्न झाले ?

(1) डब्ल्यु.सी. बॅनर्जी (2) सुरेन्द्रनाथ बॅनर्जी

(3) लाला लाजपतराय (4) महात्मा गांधी

Under whose Presidentship was the First Session of the All India Trade Union Congress held at Mumbai in 1920 ?

(1) W.C. Banerjee (2) Surendra Nath Banerji

(3) Lala Lajpat Rai (4) Mahatma Gandhi

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

79. शिक्षण विषयक 'वर्धा योजनेची' संकल्पना कोणी व्यक्त केली ?

(1) डॉ. राधाकृष्णन (2) महात्मा फुले
(3) महात्मा गांधी (4) वि.रा. शिंदे

Who has manifested the 'Vardha Policy' regarding education ?

(1) Dr. Radhakrishnan (2) Mahatma Phule
(3) Mahatma Gandhi (4) V.R. Shinde

---

80. बल्लारपूर कागद गिरणी ________ जिल्हयात आहे.

(1) नागपूर (2) सोलापूर
(3) चंद्रपूर (4) कोल्हापूर

Paper mill at Ballarpur lies in the district of ________ .

(1) Nagpur (2) Solapur
(3) Chandrapur (4) Kolhapur

---

81. जैन धर्मीयांचे कांचेचे मंदीर ________ येथे आहे.

(1) भद्रावती (2) आर्वी
(3) आष्टी (4) शिरपूर

Glass temple of Jains is in ________ .

(1) Bhadravati (2) Aarvi
(3) Ashti (4) Shirpur

---

82. महाराष्ट्रामध्ये ________ ऑटोमॅटीक वेदर स्टेशन्स (स्वयंचलित हवामान केंद्रे) स्थित आहेत.

(1) 12 (2) 17 (3) 21 (4) 23

________ Automatic weather stations are located in Maharashtra.

(1) 12 (2) 17 (3) 21 (4) 23

---

83. खालीलपैकी कोणत्या राज्यातून कर्कवृत्त जात ***नाही*** ?

(1) ओरिसा (2) गुजरात
(3) पश्चीम बंगाल (4) राजस्थान

The Tropic of Cancer does ***not*** pass through which of the following states ?

(1) Orissa (2) Gujarat
(3) West Bengal (4) Rajasthan

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

84. राज्यघटनेच्या कलम ________ मध्ये राज्यधोरणांची मार्गदर्शक तत्वे समाविष्ट केलेली आहे.

(1) 36 ते 51 (2) 35 ते 52 (3) 36 ते 53 (4) 38 ते 54

The Directive Principles of State Policy are included in Articles ________ of Constitution.

(1) 36 to 51 (2) 35 to 52 (3) 36 to 53 (4) 38 to 54

85. ________ ला भारतीय राज्यघटनेचा आत्मा मानले आहे.

(1) उद्देशिका (2) मूलभूत अधिकार

(3) मूलभूत कर्तव्ये (4) मार्गदर्शक तत्वे

The ________ is supposed to be the soul of the Indian Constitution.

(1) Preamble (2) Fundamental Rights

(3) Fundamental Duties (4) Directive Principles

86. भारतीय राज्यघटनेचे कलम ________ अन्वये सर्वोच्च न्यायालय अस्तित्वात आले.

(1) 120 (2) 124 (3) 214 (4) 240

Article ________ of the Indian Constitution empowers the formation of Supreme Court.

(1) 120 (2) 124 (3) 214 (4) 240

87. विधानपरिषदेचे सदस्य आपला राजीनामा ________ कडे सादर करतात.

(1) राज्यपाल (2) मुख्यमंत्री

(3) विधानपरिषदेचा सभापती (4) मुख्य न्यायाधीश

Members of Legislative Council can submit their resignation to ________ .

(1) Governor of State (2) Chief Minister

(3) Chairman of Legislative Council (4) Chief Justice

88. आणीबाणीच्या काळात लोकसभेचा कार्यकाल ________ वाढविता येतो.

(1) आणखी 5 वर्षासाठी (2) अनिश्चित काळासाठी

(3) एका वर्षाने (4) दोन वर्षांने

In the event of a national emergency, the term of the Lok Sabha can be extended ________ .

(1) For five more years (2) Indefinitely

(3) By one year (4) By two years

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

89. 1970 – 71 पासून भारताच्या निर्यातीत कोणत्या वस्तूंचा प्रभाव अधिक आहे ?

(1) शेती उत्पादने (2) खनिजे
(3) कारखानदारी वस्तू (4) खनिज इंधन

Which commodities are dominant in the export of India since 1970 – 71 ?

(1) Agricultural products (2) Minerals
(3) Manufactured goods (4) Mineral fuels

---

90. भारतात 2004 – 05 मध्ये सेवा करांची संख्या किती होती ?

(1) 81 (2) 181 (3) 102 (4) 105

How many service taxes were there in India in 2004 – 05 ?

(1) 81 (2) 181 (3) 102 (4) 105

---

91. आठव्या पंचवार्षिक योजनेत किती कोटी रूपयांचा तुटीचा अर्थभरणा करण्यात आला ?

(1) ₹ 2,560 को. (2) ₹ 42,000 को.
(3) ₹ 16,570 को. (4) ₹ 27,760 को.

What was the amount of deficit finance in the Eighth Five Year Plan ?

(1) ₹ 2,560 Cr. (2) ₹ 42,000 Cr.
(3) ₹ 16,570 Cr. (4) ₹ 27,760 Cr.

---

92. 1973 पासून भारतातील भाववाढीस कोणता खर्चवाढ घटक जबाबदार आहे ?

(1) इंधनतेलच्या किंमतीतील वाढ (2) उत्पादनातील चढउतार
(3) कर आकारणी (4) प्रशासित किंमती

Which cost-push factor is responsible for inflation in India since 1973 ?

(1) Hike in oil prices (2) Fluctuation in output
(3) Taxation (4) Administered prices

---

93. दूरवर दिसणारे तारे, ग्रह इत्यादींचे निरिक्षण करण्यासाठी कोणत्या यंत्राचा वापर करतात ?

(1) सूक्ष्मदर्शक (2) खगोलशास्त्रीय दूर्बिण
(3) पंक्तीमापी (4) यापैकी नाही

Which instrument is used to observe the distant objects like stars, planets etc. ?

(1) Microscope (2) Astronomical Telescope
(3) Spectrometer (4) None of these

---

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

94. भारतातील भोपाळ येथे 1984 मध्ये अचानक बाहेर पडणाऱ्या कोणत्या विषारी वायूमुळे साधारण 4000 लोक मारले गेले ?

(1) इथिल ऑयसोसॉयनेट (2) प्रोपील ऑयसोसॉयनेट
(3) ब्युटील ऑयसोसॉयनेट (4) मिथिल ऑयसोसॉयनेट

In Bhopal in India, in 1984 accidental release of which poisonous gas killed nearly 4000 people ?

(1) Ethyl isocyanate (2) Propyl isocyanate
(3) Butyl isocyanate (4) Methyl isocyanate

---

95. किपचे उपकरण ________ तयार करण्यासाठी वापरतात.

(1) NH_3 (2) H_2S (3) SO_2 (4) CO_2

Kipp's apparatus is used for preparation of

(1) NH_3 (2) H_2S (3) SO_2 (4) CO_2

---

96. ________ हा 2010 मधील 55वा फिल्मफेअर अवार्ड विजेता सिनेमा आहे.

(1) श्री इडियट्स् (2) पा (3) कमिने (4) दिल्ली 6

________ is the winner film of 55^{th} Filmfare Award 2010.

(1) 3 Idiots (2) Paa (3) Kaminey (4) Delhi 6

---

97. महाराष्ट्रातील खेडेगांवात बालविवाह प्रतिबंधक अधिकारी म्हणून कोण काम करतो ?

(1) ग्रामसेवक (2) तलाठी
(3) पोलीस पाटील (4) कोतवाल

Who works as the child marriage prevention officer in the villages of Maharashtra ?

(1) Gram Sevak (2) Talathi
(3) Police Patil (4) Kotwal

---

98. भारताचे सध्याचे सरन्यायाधीश कोण आहेत ?

(1) एस्.एच्. कापडिया (2) के.जी. बालकृष्णन
(3) एस्.एस्. शर्मा (4) वाय्.के. सबरवाल

Who is the present Chief Justice of India ?

(1) S.H. Kapadia (2) K.G. Balakrishnan
(3) S.S. Sharma (4) Y.K. Sabharwal

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

99. कोणता राष्ट्रीय महामार्ग महाराष्ट्रापुरता मर्यादीत आहे ?

(1) राष्ट्रीय महामार्ग क्र. 03
(2) राष्ट्रीय महामार्ग क्र. 06
(3) राष्ट्रीय महामार्ग क्र. 50
(4) राष्ट्रीय महामार्ग क्र. 60

Which National Highway is limited to the area of Maharashtra ?

(1) NH-03
(2) NH-06
(3) NH-50
(4) NH-60

---

100. शासनाने 2009 – 10 हे वर्ष कोणत्या प्रकारचे वर्ष म्हणून घोषित केले आहे ?

(1) ग्राम प्रकल्प वर्ष
(2) ग्राम सभा वर्ष
(3) ग्राम विकास वर्ष
(4) ग्राम शिक्षण वर्ष

Which type of year was declared by Government in 2009 – 10 ?

(1) Gram Prakalp Year
(2) Gram Sabha Year
(3) Gram Vikas Year
(4) Gram Shikshan Year

---

101. श्री रामलाल यांनी स्वतःची आर्धी मिळकत आपल्या मोठ्या मुलास दिली, उरलेल्या मिळकतीचा अर्धा हिस्सा आपल्या दुसऱ्या मुलास दिला, बाकी राहिलेल्या मिळकतीपैकी 1/3 हिस्सा त्यांनी आपल्या मुलीस दिला, जर मुलीच्या मिळकतीची किंमत ₹ 15,500 आहे तर श्री रामलाल यांची एकूण मिळकत किती असेल ?

(1) ₹ 1,50,000 (2) ₹ 93,000 (3) ₹ 1,86,000 (4) ₹ 1,46,500

Mr. Ramlal gave half of his property to his eldest son, half of the remaining to his second son and 1/3 of the rest to his daughter. The daughter's property was worth ₹ 15,500. What could be the total value of Mr. Ramlal's property ?

(1) ₹ 1,50,000 (2) ₹ 93,000 (3) ₹ 1,86,000 (4) ₹ 1,46,500

---

102. ताशी 90 किमी वेगाने एक गाडी एका गावाहून दुसऱ्या 180 किमी अंतरावरील गावाला जाते व परत येताना 60 किमी वेगाने परत येते, तर तिचा सरासरी वेग किती ?

(1) ताशी 75 किमी
(2) ताशी 72 किमी
(3) ताशी 70 किमी
(4) यापैकी कोणतेही नाही

A car covers the distance 180 km with the speed 90 km/hr and returns at the speed 60 km/hr. What is the average speed of the car during the journey ?

(1) 75 km/hr
(2) 72 km/hr
(3) 70 km/hr
(4) None of these

---

103. जर FOREST = 3428, FOSTER = 3824 तर ESTER = ?

(1) 2284 (2) 2428 (3) 2824 (4) 2842

If FOREST = 3428, FOSTER = 3824 then ESTER = ?

(1) 2284 (2) 2428 (3) 2824 (4) 2842

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

104. खालील दिलेल्या बेरजेच्या गणितात * या स्थानावर कोणता अंक असला पाहिजे ?

	8	3	5
	4	*	8
	9	*	4
2	2	*	7

(1) 0 (2) 4 (3) 6 (4) 9

Find the number * in the addition problem given below.

	8	3	5
	4	*	8
	9	*	4
2	2	*	7

(1) 0 (2) 4 (3) 6 (4) 9

---

105. वर्णाक्षरांचे क्रम, त्यांचे मूल्य म्हणून लक्षात घेतल्यास BEAT या शब्दाचा गुणाकार 200 होतो. तर BOAT या शब्दाचा गुणाकार किती ?

(1) 600 (2) 500 (3) 400 (4) 300

If a number of an alphabet is considered as its value, and product of BEAT is 200, then what is the product of BOAT ?

(1) 600 (2) 500 (3) 400 (4) 300

---

106. खालील अक्षर श्रेणी पूर्ण करा.

ABEF, GHKL, MNQR, STWX, ______

(1) YZCD (2) CDGH (3) IJMN (4) OPST

Complete the alphabetical series.

ABEF, GHKL, MNQR, STWX, ______

(1) YZCD (2) CDGH (3) IJMN (4) OPST

---

107. DO = + –, GO = × – तर GOD = ?

(1) × – + (2) + – × (3) – + × (4) × + –

If DO = + –, GO = × – then GOD = ?

(1) × – + (2) + – × (3) – + × (4) × + –

---

108. विसंगत गट ओळखा.

(1) BYC (2) EFU (3) GHS (4) KLO

Find the odd man out.

(1) BYC (2) EFU (3) GHS (4) KLO

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

109. एका माणसाच्या बँक खात्यात ₹ 50 शिल्लक आहेन. त्याने वेळोवेळी काढलेल्या रकमेची व शिलकीचा पुढीलप्रमाणे आहे.

	रक्कम काढली	रक्कम शील्लक
	₹ 20	₹ 30
	₹ 15	₹ 15
	₹ 9	₹ 6
	₹ 6	₹ 0
एकूण	₹ 50	एकूण ₹ 51

तर पुढीलपैकी कोणते विधान योग्य ?

(1) काढलेली रक्कम व शिल्लक या नेहमी समान किंमती असतात

(2) शिल्लक ही काढलेल्या रकमेपेक्षा नेहमीच जास्त असते

(3) एकूण शिल्लक व काढलेली रक्कम यांची तुलना होणार नाही

(4) वरील सर्व चूक

A person has a ₹ 50 balance in his bank saving account. Following is the account of withdrawals done on various occasions along with balance :

	Amount withdrawal	Amount balance
	₹ 20	₹ 30
	₹ 15	₹ 15
	₹ 9	₹ 6
	₹ 6	₹ 0
Total	₹ 50	₹ 51

Then which of the following is correct ?

(1) Amount withdrawn and balance are always equal

(2) Amount of balance is always more than amount withdrawn

(3) Total balance and amount of withdrawl cannot be compared

(4) All above statements are wrong

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

110. दिलेले संच कोणत्या वेन आकृतीने दाखविता येईल ?

मानव, सजीव, पुरुष

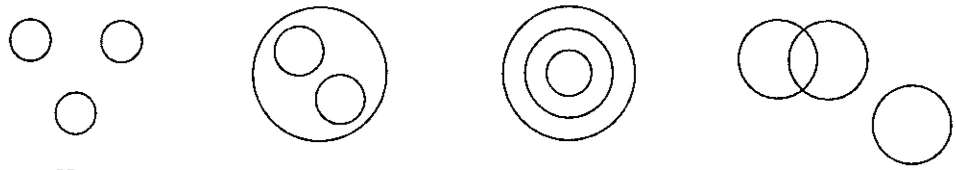

अ ब क ड

(1) अ (2) ब (3) क (4) ड

Which Venn diagram describes the given sets ?

Humans, living things, males

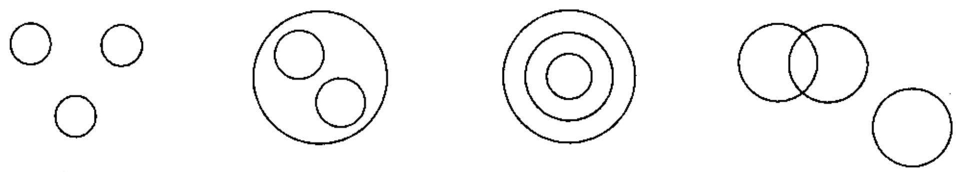

A B C D

(1) A (2) B (3) C (4) D

---

111. प्रश्नचिन्हांच्या जागी कोणती संख्याजोडी हवी ?

5, 6, 7, 12, 9, 18, 11, 24, 13, 30, ?, ?

(1) 36, 15 (2) 15, 30

(3) 16, 36 (4) 15, 36

Which pair of numbers will replace the question marks ?

5, 6, 7, 12, 9, 18, 11, 24, 13, 30, ?, ?

(1) 36, 15 (2) 15, 30

(3) 16, 36 (4) 15, 36

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

StudentBounty.com

112. दिलेली रचना आकृतीत दाखवलेल्या सपाट परावर्ती पृष्ठाला लंबरूप असेल तर कोणती आकृति तिचे प्रति
आहे ?

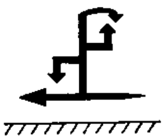

(1) (2) (3) (4)

If given structure is perpendicular to the plane, reflective surface as shown in the figure, then which figure is the reflection of it ?

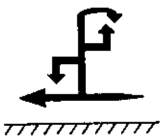

(1) (2) (3) (4)

---

113. रमेशचे वय सुरेशच्या वयाच्या दुपटीपेक्षा 2ने जास्त आहे. कल्पनाचे वय रमेशच्या वयापेक्षा 5ने जास्त आहे. कल्पनाचे वय 5 वर्षानंतर 30 वर्षे होईल तर, सुरेशचे आजचे वय किती ?

(1) 9 वर्षे (2) 10 वर्षे (3) 25 वर्षे (4) 22 वर्षे

Age of Ramesh is 2 years more than double the age of Suresh. Kalpana is 5 years older than Ramesh. Kalpana will be 30 years old after 5 years. How old is Suresh today ?

(1) 9 years (2) 10 years (3) 25 years (4) 22 years

---

114. दुपारी 3 : 30 ते रात्री 10 : 30 पर्यंत मिनिटकाटा किती वेळा तासकाट्याला ओलांडून पुढे जाईल ?

(1) 6 (2) 7 (3) 5 (4) 8

How many times will the minute hand cross the hour hand between 3·30 pm to 10·30 pm ?

(1) 6 (2) 7 (3) 5 (4) 8

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

115. अनिल, संजय, सुनिल, दिपक, महेश, प्रशांत, सुरेश ही सात मुले एका रांगेत बसली ... त, दिपक व अनिलच्या मध्ये, महेश हा प्रशांत व सुरेशच्या मध्ये आणि संजय हा दिपक व प्रशांत ... आहे. अनिल व सुरेश दोन्ही टोकाला आहेत तर दिपक कोणाच्या मध्ये आहे ?

(1) सुनिल व संजय (2) अनिल व संजय

(3) संजय व महेश (4) सुनिल व प्रशांत

Anil, Sanjay, Sunil, Deepak, Mahesh, Prashant and Suresh are sitting in a row. Sunil is between Deepak and Anil, Mahesh is between Prashant and Suresh and Sanjay is between Deepak and Prashant. Anil and Suresh are at the two ends. Locate the place of Deepak.

(1) Between Sunil and Sanjay (2) Between Anil and Sanjay

(3) Between Sanjay and Mahesh (4) Between Sunil and Prashant

---

116. आकृतीचे निरीक्षण करून प्रश्नाचे अचूक उत्तर निवडा.

चौरस फुटबॉल खेळाडूंचे प्रतिनिधित्व करते, त्रिकोण क्रिकेट खेळाडुंचे प्रतिनिधित्व तर वर्तूळ कबड्डी खेळाडूंचे प्रतिनिधित्व करतो.

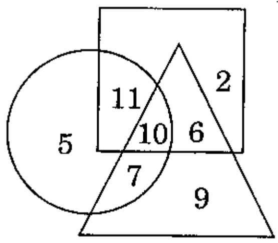

फुटबॉल व क्रिकेट हे दोनच खेळ खेळणारे खेळाडू किती ?

(1) 6 (2) 10 (3) 8 (4) 11

Study the diagram carefully and answer the question. The square stands for Football players, the triangle stands for Cricket players and the circle stands for Kabbadi players.

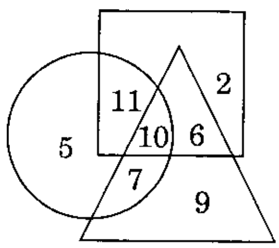

How many players play only Football and Cricket ?

(1) 6 (2) 10 (3) 8 (4) 11

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

117. खालील मालिकेत रिकाम्या जागेसाठी पर्याय निवडा.

BFDA, EIGD, JNLI, ______

(1) OSQN (2) IMKH (3) KOMJ (4) QUSP

Select alternative for the blank in the following series.

BFDA, EIGD, JNLI, ______

(1) OSQN (2) IMKH (3) KOMJ (4) QUSP

---

118. एकजण पूर्व दिशेने सात किलोमीटर चालत गेल्यावर डावीकडे वळला. त्या दिशेने तीन किलोमीटर गेल्यावर तो नैऋत्य दिशेने पाच किलोमीटर गेला. तर तो मूळ ठिकाणापासून किती अंतरावर असेल ?

(1) 10 किमी (2) 12 किमी (3) 3 किमी (4) 8 किमी

A person walks 7 kilometers towards the East. Then he turns to his left and walks a distance of 3 kilometers. Then he turns again and walks 5 km in south-west direction. How far is he from the starting point ?

(1) 10 km (2) 12 km (3) 3 km (4) 8 km

---

119. जर एका सांकेतिक भाषेत 'CHENNAI' हा शब्द 'EFGLPYK' असा लिहिला तर त्याच भाषेत 'DELHI' हा शब्द कसा लिहाल ?

(1) FGNJK (2) CDFGH (3) FCNFK (4) FIQRT

If in a code language 'CHENNAI' is written as 'EFGLPYK', then how will 'DELHI' be written ?

(1) FGNJK (2) CDFGH (3) FCNFK (4) FIQRT

---

120. प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय निवडा.

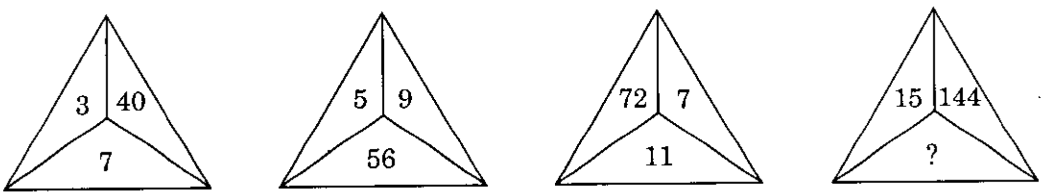

(1) 13 (2) 17 (3) 9 (4) 19

Choose most appropriate alternative in place of question mark.

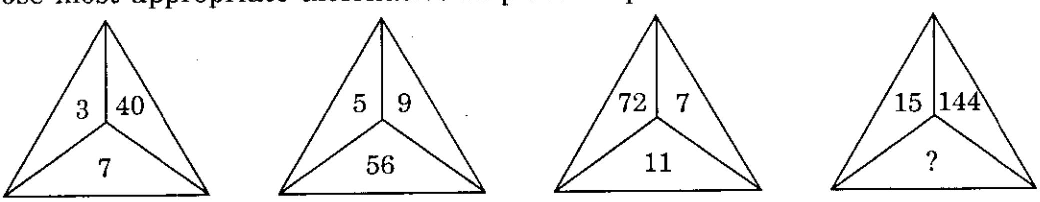

(1) 13 (2) 17 (3) 9 (4) 19

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

121. प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणते अक्षर येईल ?

H	D	F	R
K	G	D	V
F	I	B	Q
?	B	J	Y

(1) I (2) C (3) R (4) M

Which alphabet will be there in place of question mark ?

H	D	F	R
K	G	D	V
F	I	B	Q
?	B	J	Y

(1) I (2) C (3) R (4) M

122. तर्कविसंगतीला सुरूवात करणारी पायरी ओळखा.

1. ₹ 1 = 100 पैसे
2. = 10 पैसे × 10 पैसे
3. = ₹ 1/10 × ₹ 1/10
4. = ₹ 1/100
5. = 1 पैसा
6. ∴ ₹ 1 = 1 पैसा

(1) एक (2) दोन (3) तीन (4) चार

Identify the step that starts logical inconsistency.

1. ₹ 1 = 100 paise
2. = 10 paise × 10 paise
3. = ₹ 1/10 × ₹ 1/10
4. = ₹ 1/100
5. = 1 paisa
6. ∴ ₹ 1 = 1 paisa

(1) One (2) Two (3) Three (4) Four

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

123. नित्याने प्रत्येक प्रश्नाला पाच गुण याप्रमाणे 30 प्रश्नांची चाचणी सोडवली. या चाचणीत प्रत्येक चुकीच्या उत्तरासाठी एकूण गुणांतून 3 गुण कापले जातात. जर नित्याला 110 गुण मिळाले तर किती प्रश्न सोडवताना तिने चुका केल्या ?

(1) सहा (2) पाच (3) चार (4) तीन

Nitya attempted a test of 30 questions and 5 marks are given for each question. For each wrong answer 3 marks are cut from the total marks. If Nitya got 110 marks, in how many questions did she go wrong ?

(1) Six (2) Five (3) Four (4) Three

---

124. शशीची उंची ॲनीच्या उंचीपेक्षा 19 सें.मी. ने जास्त आहे. ॲनी व शशी यांच्या उंचीतील फरक विली व शशी यांच्या उंचीतील फरकाहून 2 सें.मी. ने कमी आहे. शशी सर्वात उंच आसून तिची उंची 174 सें.मी. असल्यास विलीची उंची किती ?

(1) 155 (2) 157 (3) 174 (4) 153

Shashi's height is 19 cms more than Amie's height. The difference between Amie's and Shashi's heights is 2 cm less than the difference between Wily's and Shashi's heights. If Shashi is highest of all and her height is 174 cm, then what is Wily's height ?

(1) 155 (2) 157 (3) 174 (4) 153

---

125. स्वाधीनने ग्राहकाला ₹ 650 घेऊन खेळ ₹ 75 नफ्याने विकला. ग्राहकाने त्याला ₹ 500 दोन नोटा दिल्या. स्वाधीनकडे सुटे पैसे नसल्याने त्याने शेजारच्या विक्रेत्याबरोबर एक नोट बदलून मोड घेतली. त्यातून ग्राहकाची उर्वरित रक्कम परत केली. काही तासानी शेजारी ती ₹ 500 नोट घेऊन आला व ती खोटी असल्याचे स्वाधीनला दाखवून दिले. यामुळे स्वाधीनने त्याला ₹ 500 परत केले. या व्यवहारात झालेल्या नुकसानाची मोजणी करण्यासाठी पुढीलपैकी कोणती कृति करणे उचित ठरेल ?

(1) ग्राहकाला परत केलेली रक्कम व शेजाऱ्याला परत केलेली रक्कम यांच्या बेरजेतून नफ्याची रक्कम वजा करावी

(2) ग्राहकाला परत केलेली रक्कम व शेजाऱ्याला दिलेली रक्कम यांच्या बेरजेतून विक्रीची रक्कम वजा करावी

(3) ग्राहकाला परत केलेल्या रकमेत शेजाऱ्याला दिलेली रक्कम मिळवून त्यातून ₹ 150 वजा करावेत

(4) वरीलपैकी एकही उचित नाही

Swadheen sold a game for ₹ 650 to the customer with ₹ 75 profit. Customer gave him two notes worth ₹ 500 each. Since Swadheen did not have a change he exchanged one note with his neighbour and got the change. He returned remaining amount to the customer. After some hours neighbour came with that note and showed him that it is fake. Because of this Swadheen returned ₹ 500 to him. Which of the following processes is appropriate to calculate the loss incurred in this transaction ?

(1) Add the amount returned to the customer and amount given to the neighbour and subtract profit from it

(2) Subtract selling price from the addition of amount returned to the customer and given to the neighbour

(3) Add amount given to the neighbour to the amount returned to the customer and subtract ₹ 150 from it

(4) None of the above is appropriate

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

126. जेव्हा एखाद्या सम संख्येच्या लवादाकडे विवाद निर्देशित करण्याकरिता करारनाम्यात तरतूद [illegible]र अन्य व्यक्तिची नियुक्ती करण्याबाबतही करारनाम्यात तरतूद असेल. ती अन्य व्यक्ति म्हणजे

(1) अतिरिक्त न्यायाधिश (2) पंच (अंपायर)

(3) तिसरा पंच (4) अतिरिक्त लवाद

Where an arbitration agreement provides for a reference of the disputes to an even number of arbitrators, the agreement shall also provide for the appointment of another person known as

(1) Additional judge (2) Umpire

(3) Third umpire (4) Additional arbitrator

---

127. निवाडा याचा अर्थ

(1) फक्त कामगार न्यायालयानी दिलेला निर्णय

(2) फक्त राष्ट्रीय औद्योगिक न्यायाधिकरणानी दिलेला निर्णय

(3) लवादानी दिलेला निवाडा

(4) वरील पैकी सर्व

Award means

(1) decision of the Labour Court only

(2) decision given by National Tribunal only

(3) only Arbitrator's decision

(4) all mentioned above

---

128. बॉम्बे औद्योगिक संबंध कायदा, 1946 मधील कलम 3(3) मध्ये कोणती व्याख्या दिलेली आहे ?

(1) लवादाविषयी कार्यपद्धती (2) मान्यता प्राप्त सुची

(3) मान्यता प्राप्त संघटना (4) लवादाचे हक्क

Which term is defined under Section 3(3) of Bombay Industrial Relations Act, 1946 ?

(1) Arbitration proceeding (2) Approved list

(3) Approved union (4) Arbitrator's rights

---

129. मुंबई औद्योगिक संबंध कायदा, 1946 च्या कोणत्या कलमामध्ये 'श्रमिक अधिकारी' ह्या शब्दाची व्याख्या केलेली आहे ?

(1) कलम 3(22) (2) कलम 3(11)

(3) कलम 3 (4) कलम 7

Under which Section of Bombay Industrial Relations Act 1946 the term 'labour officer' is defined ?

(1) Section 3(22) (2) Section 3(11)

(3) Section 3 (4) Section 7

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

130. मुंबई औद्योगिक संबंध कायदा कलम 78 कशासंबंधी आहे ?

(1) श्रमिक न्यायालय (2) उच्च न्यायालय

(3) राज्यपालाचे हक्क (4) वरीलपैकी काहीही नाही

Section 78 of Bombay Industrial Relations Act, 1946 deals with

(1) Labour Court (2) High Court

(3) Governor's Power (4) None of the above

---

131. दि कॉंट्रक्ट लेबर (अबॉलिशन व रेगुलेशन) अक्ट, 1970 चे उद्दिष्ट

(1) कंत्राटी कामगारांचे नियमन करणे

(2) कंत्राटी कामगार पद्धत बंद करणे

(3) काही विशिष्ट परिस्थितीत कंत्राटी कामगार पद्धत बंद करणे । नियमन करणे

(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

The object of the Contract Labour (Abolition and Regulation) Act, 1970 is

(1) to regulate contract labour

(2) to abolish contract labour

(3) to regulate and abolish contract labour in certain circumstances

(4) None of the above

---

132. वर्कमेन्स कॉम्पेन्सेशन ॲक्ट, 1923 अंतर्गत __________ दुखापतीबद्दल नुकसान भरपाई मिळू शकते.

(1) मृत्यू

(2) कायमचे पूर्ण/अंशतः अपंगत्व

(3) काही काळ पूर्ण/अंशतः अपंगत्व

(4) वरीलपैकी सर्व

Workmen Compensation Act, 1923 provides compensation for ____________ .

(1) Death

(2) Permanent total/partial disablement

(3) Temporary total/partial disablement

(4) Above all

---

133. दि एम्प्लाईज स्टेट इन्शुरन्स ॲक्ट, 1948 अन्वये __________ लाभाची तरतूद आहे.

(1) आजारीपणाबद्दलचा लाभ (2) बाळंतपणाबद्दलचा लाभ

(3) अपंगत्वाबद्दलचा लाभ (4) वरीलपैकी सर्व

The Employees State Insurance Act, 1948 provides for

(1) Sickness benefit (2) Maternity benefit

(3) Disablement benefit (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

134. दि पेमेंट ऑफ वेजेस अॅक्ट, 1936 अन्वये 'वेतन-काळ' ________ पेक्षा जास्त नसाव

(1) 7 दिवस (2) 10 दिवस (3) 15 दिवस (4) एक महि

The Payment of Wages Act, 1936 provides that 'wage-period' shall ***not*** exceed

(1) 7 days (2) 10 days (3) 15 days (4) one month

---

135. एखाद्या कामगार बोनस मिळायला अपात्र ठरतो, जर तो खालील कारणास्तव कामावरून बडतर्फ केला असेल.

(1) लबाडी

(2) धंदयाच्या जागेत दंगामस्ती/हिंसक वर्तन

(3) धंदयाच्या मालमत्तेची चोरी/अफरातफर

(4) वरीलपैकी कोणतेही

An employee shall be disqualified from receiving bonus, if he is dismissed from his service for

(1) fraud

(2) riotous or violent behaviour

(3) theft or misappropriation of property

(4) any of the above

---

136. दि बॉम्बे शॉप्स अॅण्ड एस्टॅब्लिशमेंटस अॅक्ट, 1948 अन्वये खालील निर्बंधाची तरतूद आहे.

(1) स्त्री कामगारांना रात्री उशिरापर्यंत काम देणे

(2) स्त्री कामगारांना इतरांपेक्षा जास्त काम देणे

(3) स्त्री कामगारांना सुट्टीच्या दिवशी काम देणे

(4) वरीलपैकी सर्व

The Bombay Shops and Establishments Act, 1948 provides for prohibition of women workers

(1) to work on at late night

(2) to work more than others

(3) to work on holidays

(4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

137. 'सारख्या कामासाठी समान वेतन' अशी तरतूद भारतीय संविधानाच्या कलम __________ अन्वये आहे.

(1) कलम 38 (2) कलम 39

(3) कलम 14 (4) कलम 16

'Equal pay for equal work' is provided under Article _________ of the Indian Constitution.

(1) Article 38 (2) Article 39

(3) Article 14 (4) Article 16

---

138. मातृत्व लाभाविषयीचा कायदा, 1961 अन्वये कोणते लाभ स्त्री कामगारांना उपलब्ध आहेत.

(1) मातृत्व लाभ

(2) मेडीकल बोनस

(3) रजा व स्तनपान मध्यंतर

(4) वरीलपैकी सर्व

What are the benefits available to women workers under the Maternity Benefits Act, 1961 ?

(1) Payment of Maternity benefits

(2) Medical Bonus

(3) Leave and Nursing breaks

(4) All of the above

---

139. बाल कामगार (प्रतिबंध व नियमन) कायदा, 1986 अन्वये वयाची _________ वर्षे पूर्ण न केलेली व्यक्ती ही 'बाल' म्हटली जाते.

(1) 7 वर्षे (2) 12 वर्षे

(3) 14 वर्षे (4) 18 वर्षे

Under the Child Labour (Prohibition & Regulation) Act, 1986, a person who has not completed __________ years of age is called a 'child'.

(1) 7 years (2) 12 years

(3) 14 years (4) 18 years

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

140. बालकामगारांना प्रतिबंधीत __________ अन्वये केले आहे.

(1) बाल कामगार (प्रतिबंध व नियमन) कायदा, 1986

(2) दि ॲप्रिन्टिसेस ॲक्ट, 1961

(3) दि फॅक्टरीज ॲक्ट, 1948

(4) वरीलपैकी सर्व

Child Labour is prohibited under

(1) Child Labour (Prohibition & Regulation) Act, 1986

(2) The Apprentices Act, 1961

(3) The Factories Act, 1948

(4) All of the above

---

141. माहीतीचा अधिकार कायदा 2005 मधील कोणत्या कलमामध्ये "माहीती" ह्या शब्दाची व्याख्या दिलेली आहे ?

(1) कलम 2(ह) (2) कलम 2(आय)

(3) कलम 2(ज) (4) कलम 2(फ)

Under which Section of Right to Information Act 2005, is the term "information" defined ?

(1) Sec. 2(H) (2) Sec. 2(I)

(3) Sec. 2(J) (4) Sec. 2(F)

---

142. 'सार्वजनिक प्राधिकरण' याचा अर्थ कोणतेही प्राधिकरण किंवा निकाय किंवा स्वराज संस्था जे स्थापित किंवा घटित __________ आहे.

(1) संविधानाद्वारे किंवा तदन्वये

(2) संसदेने तयार केलेल्या कोणत्याही अन्य कायदयाद्वारे

(3) राज्य विधानमंडळाने तयार केलेल्या कोणत्याही अन्य कायदयाद्वारे

(4) वरीलपैकी सर्व

'Public authority' means any authority or body or institution of self-government established or constituted

(1) by or under the Constitution

(2) by any other law made by Parliament

(3) by any other law made by State Legislature

(4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

143. माहितीचा अधिकार कायदा, 2005 चे उद्दिष्ट

(1) माहिती मिळविता येणे

(2) सार्वजनिक प्राधिकरणाच्या कामकाजामध्ये पारदर्शकता व उत्तरादायित्व निर्माण करणे

(3) केंद्रीय व राज्य माहिती आयोग घटित करणे

(4) वरीलपैकी सर्व

The objective of Right to Information Act, 2005

(1) to secure access to information

(2) to promote transparency and accountability in the working of public authority

(3) to constitute Central and State Information Commissions

(4) All of the above

---

144. माहिती अधिकार कायदा 2005, कलम 12 (चॅप्टर III) प्रमाणे केंद्रातील माहिती कमिशनरांची (केंद्रीय माहिती आयुक्त) नेमणूक समितीच्या शिफारशीवरून खालीलपैकी कोण करते ?

(1) भारताचे पंतप्रधान

(2) लोकसभेतील विरुद्ध पक्षाचा नेता

(3) भारताचे मुख्य न्यायाधिश

(4) भारताचे राष्ट्रपति

The Central Information Commissioners, on the recommendation of Committee shall be appointed U/S 12 (Chapter III) of Right to Information Act 2005 by

(1) the Prime Minister of India

(2) the leader of opposition in Lok Sabha

(3) Chief Justice of India

(4) President of India

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

145. मानवी हक्कामध्ये __________ समाविष्ट आहे.

(1) जीवनाचा अधिकार
(2) स्वातंत्र्याचा अधिकार
(3) समानतेचा अधिकार
(4) वरीलपैकी सर्व

'Human Rights' includes

(1) Right to life
(2) Right to liberty
(3) Right to equality
(4) All of the above

146. राज्य मानवी हक्क आयोगाच्या अध्यक्षाची नेमणुक __________ करतात.

(1) मुख्यमंत्री
(2) उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधीश
(3) राज्यपाल
(4) मुख्य सचिव

The chairperson of State Human Rights Commission is appointed by

(1) the Chief Minister
(2) the Chief Justice of High Court
(3) the Governor
(4) the Chief Secretary

147. तक्रार निवारण करताना, राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग, चौकशीच्या वेळी खालीलपैकी कोणत्या न्यायालयाला असलेले अधिकार बाजावू शकते ?

(1) सर्वोच्च न्यायालय
(2) दिवाणी न्यायालय
(3) ग्राहक न्यायालय
(4) फौजदारी न्यायालय

The National Human Rights Commission while inquiring into complaints, in respect of certain matters enjoys the powers of which of the following Courts ?

(1) Supreme Court
(2) Civil Court
(3) Consumer Court
(4) Criminal Court

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

148. किमान वेतन कायदा 1948 च्या अंतर्गत वेतनाच्या व्याख्येमधे खालीलपैकी कोणती बाब समाविष्ट आहे ?

(1) निवासासाठी दिलेल्या घराची किंमत

(2) घरभाडे भत्ता

(3) पाणी-इलेक्ट्रिसीटी (वीज) पुरवल्यास त्याती किंमत

(4) प्रवास भत्ता

What is included in the definition of the term 'Wages' under Minimum Wages Act 1948 ?

(1) The value of any house accommodation

(2) Home rent allowance

(3) Value of the supply of light and water

(4) Any travelling allowance

---

149. किमान वेतन कायदा अन्वये वेतनामध्ये __________ समाविष्ट आहे.

(1) घर भाडे भत्ता
(2) प्रवास भत्ता
(3) ग्रॅच्युटी
(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Under the Minimum Wages Act, wages includes

(1) House Rent Allowance
(2) Travelling Allowance
(3) Gratuity
(4) None of the above

---

150. किमान वेतन कायद्या 1948 अंतर्गत खालीलपैकी कोणत्या परिस्थितीवर किमान वेतन देणे अवलंबून असते ?

(1) आस्थापनाला झालेला फायदा

(2) आस्थापनाची आर्थिक परिस्थिती

(3) उद्योगाचा प्रकार आणि व्याप्ती

(4) वरीलपैकी कोणत्याही गोष्टीवर अवलंबूत नाही परंतु कोणत्याही परिस्थितीत देय

Payment of Minimum Wages by the employer depends upon which of the following situations ? (Under Minimum Wages Act 1948)

(1) Profit made by the establishment

(2) Financial condition of the establishment

(3) Kind and size of industry

(4) Does not depend upon any of the above mentioned things but becomes payable irrespective of all such situations

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com

StudentBounty.com

सूचना - (पृष्ठ 1 वरुन पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतः बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्र.क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करुन दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करुन दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.StudentBounty.com